

KONTAKT

Intern information för Västkustens Örlogsbas

Nummer 1/1980

PERSONALBEREDNING FÖR MARIN VÄST 80

Genom avtal mellan personalorganisationerna och myndighetscheferna vid ÖrlB V och GbK har en personalberedning tillsatts med uppgift att

o Göra en inventering av personalen vid GbK och ÖrlB V i vad avser tjänste- och levnadsålder, pensioneringstidpunkt, kompetens, facktillhörighet, samt nuvarande befattning och lönenivå.

o Förbereda personalens utnyttjande i den nya organisationen och härvid lämna förslag till handlingslinjer och regler som kan bli föremål för fastställande efter förhandling.

Personalberedningens mål blir således att åstadkomma en bemanningsplan samt ange vilka regler som härvid utnyttjats. Beredningen ska vidare föreslå vilka åtgärder som krävs för att tillgodose anställningskyddet för de som blir "övertaliga"

Beredningen kan emellertid inte arbeta likartat med civil och militär personal. Den militära personalen inplaceras i första hand av personalkärcheferna, men beredningen (som har inventerat även

den militära personalen) kommer sannolikt att få yttra sig om den militära bemanningen till myndighetscheferna. Härigenom får ju dessa ett bredare underlag för sitt yttrande i denna fråga till CM. Beredningens arbete kommer därför att koncentreras på bemanningen av den civila personalen.

Arbetet bedrivs i arbetsgrupper. Således har en arbetsgrupp gjort en fullständig inventering av all personal vid de båda myndigheterna enligt riktlinjerna i avtalet. En annan arbetsgrupp har tagit fram ett system för att ange personalens kompetens och facktillhörighet. Vidare har beredningen i stort sett enats om vilka bemanningsområden som ska gälla (t ex förrådsmän, teleingenjörer, assistenter mm) En arbetsgrupp håller på att ta fram de speciella bemanningsregler som ska gälla vid uppgörande av bemanningsplanen (text vilken pensionsålder som ska gälla - den högre eller den lägre, hur nuvarande befattningar ska identifieras i den nya organisationen mm) Ytterligare en arbetsgrupp håller på att ta fram en blankett där den civila personalen kan ange sitt intresse för tjänster i den nya organisationen, intresse för omskolning samt intresse för eventuell avgång med årlig ersättning mm. Denna civila personalens intresseanmälan avses genomföras under april månad.

Personalberedningen kommer i slutet av april på detta sätt ha fått fram:

- o Bemanningsregler
- o Personalen inventerad och angiven i tjänsteåldersordning inom de olika bemanningsområdena samt kompetensbeskrivning.
- o Personalens egen intresseanmälan.

Med dessa ingångsvärden avses arbetet med uppgörandet av bemanningsplan för den civila personalen genomföras i bör-

jan på maj. Den preliminära planen avses därefter överlämnas till myndighetscheferna och personalorganisationerna med begäran att få synpunkter på densamma. När dessa synpunkter inkommit kommer planen på nytt att bearbetas. Vår mening är att planen därefter ska vara klar i slutet av juni.

Parallellt med framtagandet av planen kommer ytterligare en arbetsgrupp att bearbeta de regler och handlingslinjer som krävs för att den övertaliga personalen ska kunna sysselsättas och placeras.

Beredningen ger regelbundet ut en information om arbetsläge mm vilken personalen uppmanas ta del av. Örlogsbasens representanter i beredningen är följande: ÖrlB V, Kk Anders Hallin, Mdir Folke Billstedt (ord) Kn Rune Carlsson och Ass Gerd Larsson (suppl) SACO/SR, Kk Ingemar Bokvist (ord) Örlkn Jan Nordkvist (suppl) TCO-S, Fj Gösta Kjällqvist, 1 ding Olle Brunström (ord) Kn Urban Carlsson, Ass Borghild Gustavsson (suppl). SF 2120, FdFv John Andersson (ord) och plåtslagare Sune Svensson (suppl)

Som beredningen ordförande har valts Kk Anders Hallin och vice ordf 1 verk M Carl Gustav Hogedahl GbK. Som sekreterare har anställts PA/Övlt KA Håkan Uby.

Beredningen medlemmar är även beredda att svara på eventuella frågor från de anställda. Slutligen bör påpekas vilket säkerligen alla förstår, att beredningens arbete inte är lätt. Beredningens strävan är att i alla avseenden genomföra sitt arbete så rättvist som möjligt och de förslag som antas alltid ska bygga på en saklig grund så att personalens intressen härigenom blir så väl tillvaratagna som möjligt.

FRAMTIDENS KONTAKT I NY FORM ELLER.....??

Örlogsbasen står nu snart inför omfattande förändringar både personellt och organisatoriskt. Vårt informationsorgan KONTAKT har i sin nuvarande form givits ut regelbundet med ungefär fyra nummer per år sedan 1976. Redaktionen har fått flera belegg för att tidningen uppskattas och är berättigad som ett språkrör för oss alla på basen.

Redaktionen vore tacksam för synpunkter på hur motsvarande intern information skulle kunna ske inom den nya organisationen Marin Väst 80.

Hör av er på enklaste sätt. Vi är naturligtvis tacksamma för synpunkter även från GbK.

Tiden då Nya varvet var fånganstalt är en intressant period. Jag har lyckats komma över ett häfte med titeln: » En vaktkonstapels levnadsöden vid Central-fängelset å Nya Varvet, åren 1888-1894, sann berättelse utgiven av Anton Segerström». Häftet är tryckt 1914-1916 på tryckeriaktiebolaget Framåt här i Göteborg

Innehållet är i huvudsak en anklagelse-skrift mot såväl fångvårdsstyrelsen som mot befälet på fångvårdsanstalten samtidigt som Segerström ondgör sig över all den smäleik och orättvisa han fick genom-lida under sin tjänst som vaktkonstapel, vilken orättvisa ledde till att han i mars 1894, efter sex års tjänstgöring, blev av-skedad utan att bli i tillfälle att avgiva förklaring, eller att Fångvårdsstyrelsen på minsta sätt sökte göra sig underkunnig om, hur mycket sanning som låg till grund för anklagelserna mot honom. Men låt mig återkomma till detta.

Som torde vara allmänt bekant, dispo-nerade Fångvårdsstyrelsen största delen av Nya varvsområdet med dess byggnader under åren 1870-1907. Älvsborgs kustartilleridetachment återtog dock redan 1902 vissa lokaliteter för marinens räkning.

I vakthuset(byggnad 25) var under fångelsetiden inrymt kontor och expeditioner för tjänstemän och bevakningspersonal, pastorsexpedition, skola, kyrksal samt även ett antal celler som även var anordnade i de båda flyglarna (byggnad 24 och 26) samt i Östra och Västra längan (byggnad 23 och 27)

I Ankarhuset (byggnad 7) var en tvångsarbetsinrättning inrymd och i Hiertas hus (byggnad 14) fanns tidvis kvinnofångelse, dövstumsskola och tvångsarbetsanstalt. Övriga bostadshus disponerades i huvudsak som bostäder för tjänstemän och fångkonstaplar.

Den Virginska gården (byggnad 16) -chefens för örlogsbasen tjänstebostad - var fångelsedirektörens bostad.

För att utöka antalet celler byggdes 1873-74 den s k cellbyggnaden. På planen utanför cellbyggnaden fanns två solfjädersformade rastgårdar för fångarna. Tvärs över hela varvsplanen gick ett högt plank en s k palissad, som avspärrade fångelseområdet mot hamnen. Nya Varvets äldsta stenbyggnad uppförd 1755 (byggnad 38) på Billingen var under slutet av 1800-talet och intill 1906 ut-tyrd till AB Gadus som konserverfabrik. Än idag ligger bakom denna byggnad ett litet berg av sammanpackad och halvt upprostad tunnplåt som använts vid burk-tillverkningen.

Av dåvarande generaldirektören i Fångvårdsstyrelsen F Almqvist blev Robert Charpentier 1870, som då hade löjtnants grad, utnämnd till direktör vid det nyinrättade fångelset. Charpen-tier fick ganska snart majors grad och innehade befattningen till ett par år efter sekelskiftet då Charpentier efter en sk mönstring blev nödsakad att skriva sin avskedsansökan. Charpentier var då i

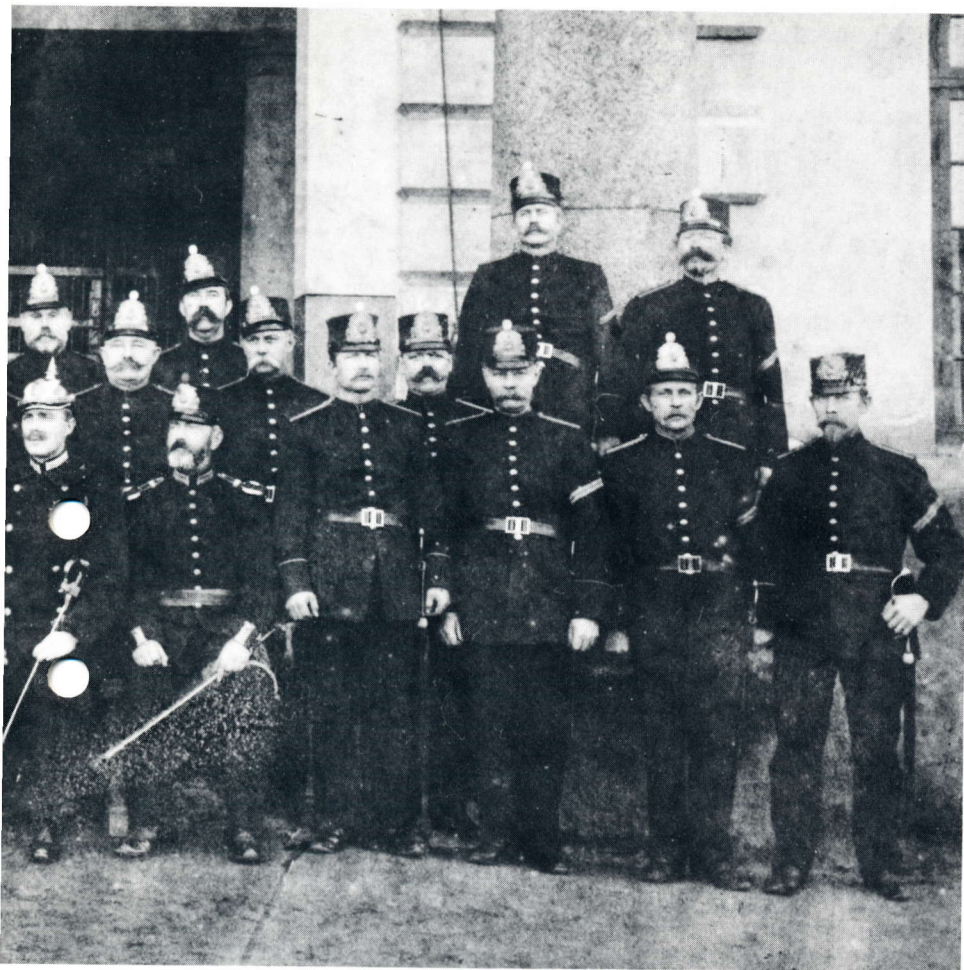
Fångvaktarpersonalen omkring sekelskiftet. Stående i mitten syns fångelsedirektören, majoren Claes Robert Adolf Charpentier. Fångkonstaplarna var omkring 40 st, varför en del då kortet togs var frånvarande p g a tjänstgöring mm.

När Nya varvet

70-årsåldern han var född 16/4 1832. Majoren var enligt samstämmiga uppgifter obegåvad och inbilsk och hade av gunst och nåd avancerat, utan att ens ha fullgjort de prestanda som fordras för att bli kapten i reserven. Men då en direktör kunde få både löjtnanter och kaptener under sitt befäl, hade han på generaldirektörens begäran blivit ut-nämnd till major – s k ”fångvårdsmajor”. I en dåtida pamflett beskrives han på följande sätt: »Han var en reslig figur, hjul-bent och långarmad, krönt av ett alldeles för litet huvud som tog sig ut likt en kula på en stång. Dragen var aristokratiska, de bruna ögonen blickade skyggt och opålit-ligt under pincenén, håret var grått och stubbat, men det mest framträdande i hela fysionomin var ett par väldiga grå knävelborrar, som hängde långt ner på kragen och gjorde ett martialiskt intryck. Uniformen var gammal, sliten och fläckig. I stället för vapenrock bar han ett slags fantasikollett med smal guldgalon kring kragen så att han såg ut som en distink-

tionskorpral. På bröstet låg snus i alla veck och pudrade med brunt hölje den urblekta bandstump som skulle rep-re-sentera svärdsorden och vasen»

Majoren skötte sitt fångelse efter gammal patriarkalisk metod och rekryte-rade sin bevakningskår med bonddrängar som var villiga att på fritiden och utan ersättning gräva i hans trädgård och utföra andra handräckningsuppdrag. Däremot undvek han gärna folk som kunde läsa och skriva. Tjänstgöringen var hårdare än på andra fångelser, fridagar förekom sällan, konstaplarna gick från dagvakt till nattvakt och direkt till dagvakt på nytt. Majoren förklarade rent ut att man måste hålla folket under ständig syssel-sättning ty fick de någon tid över funde-rade de bara ut ofog och uppsatte klagoskrift till styrelsen. Visserligen kno-tade man under piskan men majoren var maktfullkomlig. Blev han någon gång un-der de årliga mönstringarna anmodad att rätta till ett alltför uppenbart missför-

et var fängelse

hållanden lovade han villigt vad som helst, men så snart mönsterherren lämnat fängelset var han åter herre på täppan och »gode» vad han lovat. Han behövde ju aldrig befara någon kontroll över verkställigheten.

Majorskan som gick under benämningen »Hennes nåd» var begåvad men inspiskat elak och hade ett helt dominerande inflytande över såväl majoren som anstalten i sin helhet. Med »frivillig» arbetskraft ägnade hon sig åt trädgårdsskötsel som för familjen var en lönande affär. Har man jorden fritt, arbetskraften gratis och inte behöver betala något för transporter na in till staden, så kan man konkurrera med vilken trädgårdsmästare som helst. Hon sålde sparris, grönsaker, bär och frukt i stor mängd och fängelsets körbud fick ofta under sommaren och hösten uppehålla sig hela dagen för att avyttra hennes produkter. Detta förgäde övriga familjer som under tiden måste vänta på att få hem sina hushållsförnödenheter. Det stackars körbudet fick dessutom or-

dentligt med ovet om han inte hade lyckats få det höga pris som Majorskan hade beräknat.

Men låt mig återgå till Anton Segerström. Han börjar med att berätta att han blev strängt uppfostrad i ett lanthem och blev tidigt inpräntad att hålla sig till sanningen, vilket är av största vikt för hela skildringen. Hans dröm var att bli präst och började vid 14 års ålder vid stadens läroverk. Genom sin faders frånfälle blev han emellertid nödsakad att sluta skolan och genom eget arbete tjäna sitt uppehälle. Han sökte därför arbete vid bl a Centralfängelset på Nya Varvet och blev anställd där den 24 oktober 1888 som vaktkonstapel. Han började med goda förestaser att göra sitt bästa och säger » att fångarna var moraliskt sjunkna, det var jag beredd på, men lika säker var jag, att deras uppfostrare skulle vara besjälade av höga och ädla tänkesätt och det var min livligaste önskan att bruka mina ringa krafter till det godas tjänst»

Snart nog skulle emellertid hans goda föresatser komma grundligt på skam. När han – efter en tids utbildning– i sällskap med äldre kamrater kom att tjänstgöra på fångarnas nattcellavdelningar fick han erfara den absoluta brist på disciplin som var rådande. Där det enligt instruktionen skulle råda tystnad var det ett stim och ett oväsen som på en av »storstädernas buskrogar». Att få rättelse var lättare sagt än gjort. En rapport om förhållandena, där konkreta åtgärder föreslogs, togs mycket illa upp av bevakningsbefälhavaren Timén som var förskräckligt rädd för majoren och riskerade att framförda anmärkningar skulle återfalla på honom själv..

År 1890 blev Segerström ordinarie och erhöll Kungl Fångvårdsstyrelsens konstitutoral med en lön av 52 kronor och 50 öre i månaden. På denna lön fick han hålla sig själv med mat och uniform.

Segerström blottar i sin skrift många för oss nästan ofattbara händelser som inträffade inom fängelset. Han berättar bl a att majoren och kamreren ute vid Billingen i regel hade två grisar var som levde av avfallet från fängelsets kök. Detta köksavfall skulle rätteligen ha sålts till högstbjudande. Men majoren betalade inget för detta och kamreren var en överbetald medbrottsling. För att sköta grisarna hade majoren avdelat en särskild fånge som svinaherde. På en mönstring trädde denne ovanligt djärve fånge fram och yttrade »vi får goda majorens grisar» När mönstringen var överstökad och generaldirektören rest blev fången inkallad och för detta sitt yttrande ådömd 40 prygel, det högsta antalet som lagen tillät och som medförde oerhörda lidanden för den som blev drabbad. För konstaplarna var dessa svin till särskilt obehag då stian låg nära en postering. Allt latrinet från fångarna och spillningen från svinen tömdes också alldeles intill. På sommaren medförde detta en sådan stank att man var nära att kvävas och stanken spred sig långt över området.

Segerström berättar även att han vid ett tillfälle skulle övervaka 25 snickare och träsnidare bland fångarna. Två fångar kom i gräl varvid den ena fången fick knivhugg i axeln och ena armen och fick skickas till sjukhus. Då han skulle avvärja den fånge som skurit slet sig denne loss och tilldelade Segerström två sk »danska skallar» och endast turen räddade honom från att bli lemlästad.

Segerström redogör dessutom ganska utförligt för alla intriger och förtal som föregick hans avsked och hans ansträngningar – dock flera år senare– att vinna upprättelse samt till sist om händelser och spekulationer kring fångkonstapel Henrikssons bråda död. Henrikssons änka och alla hennes barn bodde sedan under många år i det sk båtsmanstorpet.

Men om dessa händelser kanske jag får tillfälle att berätta i ett kommande nummer av KONTAKT.

Thorsten Kallerdahl

Nya Varvets Båtklubb

KONTAKTPERSON
Freddy Lind, tel 229

Så har vintern rullat undan. Vårrustningsarbetena har börjat. Holmfrid Johansson, Bo Peders och några andra entusiaster har under vintern fortsatt sina ombyggnads och förbättringsarbeten. I år har 36 båtar varit uppställda. Det är ungefär vad vi klarar av att ta emot och båtplatsema i sjön sommartid har ju sedan länge varit fullbelagda, det har blott varit på kokhussidan som hamnkaptan kunnat ordna något för någon småbåt det senaste året.

Den 26 februari hade klubben sitt årsmöte varvid 39 medlemmar hade mött upp, dvs nästan hälften av medlemmarna. Sedan verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen föredragits beviljades styrelsen ansvarsfrihet, varefter valkommittén med Åke Andersson fick träda i funktion. Till ny ordf efter Per Broman som går i pension i höst valdes Lennart Bohman tidigare kassör i klubben. Till ny sekreterare efter Göran Bram som avsagt sig omval valdes Freddy Lind. Till ny kassör efter Lennart Bohman valdes Bo Peders och till hamnkaptan omvaldes Gösta Almljung så även klubbmästaren Bengt Ahren. Det blir denna styrelse som ska lotsa båtklubben in i den nya sammanslagna organisationen. Vi önskar dem lycka till!

Styrelsen fick även i uppdrag att genomföra Bo Peders förslag om en gemensam utfärd med medlemmars båtar till KROKHOLMEN den 7 juni. Avgående styrelsen avtackades och Lennart Bohman framförde klubbens tack till Per Broman som suttit ordförande sedan klubben bildades 1972. Lennart erinrade om klubbens första möte då medlemsantalet bara var 12. Avgående ordföranden fick därefter motta en klocka med silverplåt och en skottlanterna med inskription »Låt denna lampa brinna som din glöd har brunnit för Nya Varvets båtklubb».

Kvällens kåsör var Ingemar Bokvist som visade en hissande dramatisk film om sjöräddning och sjösportare som gick på grund i hårt väder, att man började treva efter sjukepillen och var beredd på att ringa 90000. På filmen var det

KONTAKT

Väst kustens Örlogsbas
Box 4500
421 04 Västra Frölunda
Telefon 031/29 20 00

Ansvarig utgivare: CÖrLB V Hans Hallerdt
Redigering: Crister Lindström
Medarbetare: Lennart Torén ankn 121
Ulf Tiborn ankn 401

NÄSTA NUMMER

beräknas utkomma i juni 1980. Manuskrift lämnas till stabens sektion 3 kk
Lennart Toren senast vecka 022.

hustrun som via PR-radio ropade på hjälp och fick svar från en av lotsstationerna. Maken låg avsvimmad efter att ha fått ett slag av bommen.

Ingemar informerade mera om PR-radion och delade ut trycksaker. Vi fick också lära oss att flytvästar ska ha grenremmar samt lyftögla i nacken för att man ska få ett säkert tag då man halar ombord en nödställd. Vidare ska frälsarkransen vara försedd med kastlina som gör det mycket lättare att bärga den nödställda.

Ingemar visade också ett smart sätt att med storseglets hjälp få ombord en tung genomblöt människa. Man släckte på fall och skot och bringade storseglet utombords i vattnet. I den så uppkomna buken eller segelduksrännan var det lätt att hala in den överbordgagne. När man sedan hissade seglet och skotade hem så ramlade den bärgade ombord igen, nästan av sig själv.

GB

FMK avd 36 Nya Varvet

KONTAKTPERSON
B Gustavsson, tel. 398

Avdelningen avhöll sitt ordinarie årsmöte, som var det 25:e i ordningen, på SAAB-ANA, Sisjön, tisdagen den 19 februari. Efter Per Broman som varit ordf i fyra år och nu avböjt återval, invaldes Borghild Gustavsson som ordf.

Per avtackades och erhöll en gåva som tack för den tid han stått i spetsen för avdelningen. Han har varit förespråkare för trafiksäkerhetsarbetet och under åren bl a anordnat familjerallyn samt trafiksäkerhetsutställningar mm..

Efter årsmötet bjöd SAAB-ANA på förtäring och film. Sten Örtfors repr för GRE-Motor Union pratade försäkringsfrågor och många frågor ställdes till honom. Cirka 1.000 medlemmar i landet har gått över till GRE-Motor Union. Utbildningsarbetet har inte vunnit gehör hos medlemmarna, men vi hoppas att ni i år ställer upp helhjärtat vid våra arrangemang.

Vi kommer att fira vår 25-åriga tillvaro med en jubileumsfest på Längedrag den 11 april.

Årets kampanj i trafiksäkerhetsarbetet heter »Människan i trafiken»

Målsättningen är att få en bättre regellefterlevnad inom området »hastighetsanpassning». Varför har och får vi trafikregler? Attityden till dessa regler bör förbättras.

En uppmaning till medlemmar och blivande medlemmar. Delta i vårt arbete och hjälp styrelsen med att delta i våra arrangemang och därmed även i trafiksäkerhetsarbetet. En önskan om att vårt jubileumsår blir framgångsrikt och lyckat är skriver den nye ordföranden

Borghild Gustavsson

Örlogsbas Väst Korpsklubb

KONTAKTPERSON
Åke Andersson, tel. 130

MOTIONSDRIVEN HAR KÖRT IGÅNG
Tävlingen pågår fram till 30 juni. Tävlingsprotokoll hos sekreteraren. Promenera, spring, åk skidor, simma mm. Du kan också få 1 poäng för deltagande i alla motionsaktiviteter som pågår minst 20 minuter.

Motionsgymnastiken pågår i ÖrLB V motionshall kl 15.45-18.00. Manlig civil personal måndagar och onsdagar. Kvinnlig personal tisdagar och fredagar.

Försvarets Civila Idrottsförbundet mästare i handboll har startat. I den inledande matchen vann ÖrLB V med 12-10 mot KCK efter förlängning, resultat efter ordinarie matchtid slut 9-9. Nästa match är mot Karoline den 15 mars i KA4 handbollshall, sekreteraren går vidare till slutspel i Kristianstad den 29-30 mars.

Klubbens årsmöte avhölls fredag 1 februari. Styrelsen för 1980 består av Ordf Ture Andersson sekr Åke Andersson, Kassör Tommy Gustavsson Vice ordf Lennart Bohman, Vice sekr Sune Svensson
AA

PERSONALVÅRDSDETALJEN

För en tid sedan flyttade personalvårdsdetaljen till fd Byggnadsavdelningens lokaler. Tills vidare ska mottagning av vämpliktiga äga rum där. Men glöm inte att personalkonsulenten i lika hög grad är till för dig som är anställd! Personal-konsulenten är nämligen till för ALL personal. På PV-detajlen handläggs anpännings-, arbetsmiljö-, m fl frågor. Ring gärna för tidsbeställning, telefon 401. Och välkommen!

Ulf Tiborn

»SVERIGES FLOTTA

*Arma sjöförsvaret som styrkan mist,
och för en bitter kamp med anslag.
Det är för en sjöman ganska trist,
när flottan tvingas ta smärre sjöslag.
Fordras en konflikt som väcker,
att vår flotta knappast täcker,
Sveriges långa vackra kust,
som är värt en tapper dust.*

Pensionerade sjökaptanen Axel Arlestedt är som många vet en filosofisk man som varje dag skriver en dikt. Numera sitter han i Västra Frölunda och passar ett bankfack och tänker på fornstora dar i Flottan. Håromdagen dök det här bidraget upp.